AZ IDEGASSZONY.

II. RÉSZ.

II.

Gábor Mór rajza

□ Langyoscsendesség költözött a díszes kastélyba. Az orvos nyugalmat, feltétlen pihenést ajánlott és a férfiak olyannyira komolyan vették az orvos szavait, hogy egészen fölforgatták a házat. A fiatalok lakosztályán óvatosan leszedték sorra az ajtókat és mire azok visszakerültek, vastag párnázás takarta őket. A folyosókat süppedő szőnyegekkel borították és a cselédség lábára szőrpapucsokat húztak. A lányoknak és a szakácsnőnek eleinte tetszett ez a mulatság, de az öreg Miska hajdu kicsurrantotta zsinóros csizmája után a könnyeit és olyan kétségbeesetten, olyan szerencsétlenül mászkált az otromba mamuszban, mint amikor a macska talpára dióhéjakat kötöznek. Meg-megcsóválta az öreg a fejét, amikor a kopogó lépéseit nem hallotta és úgy magában elgondolta, hogy milyen furcsa portéka is az asszony, ha ennyire föl tudja forgatni a házat.

□ Terka pedig semmit se tudott erről a nagy figyelmességről és gondosságról. Tompultan, érzések nélkül járt a szobában, majd leheveredett a megvetett hófehér ágyra és bámulva nézte a fáradt napsugarakat, amelyek az ablak sárga függönyén megtörten bújtak át a parányi nyilásokon besurranva, reszketőn siklottak egyik helyről a másikra és bearanyozták a butorok brokátjának apró kis mintáit.

□ Olykor egy-egy madár odatelepedett a Terka szobájának az ablaka előtt csoportbabújt orgonafák árnyékába és kedves üdeséggel csattogtatta nótáit. Máskor Oszkár lopódzott lassan a szomszédszoba ajtajához és óvatosan megnyitva azt, órakon át figyelt a résen, hogy ellesse asszonyának minden mozdulatát. És amikor látta, hogy Terka fölkelve fekvőhelyéről, lassú, álmosan ringó lépésekkel megindul, akkor tele reménységgel húzódik lassan a szobába, odalep mellé, gyöngéden átkarolja, leülteti a pamlagra, dédelgeti, cirógatja, mint jó anya beteg gyermekét és miközben szerelmes szókat susog a fülébe, észre se veszi, hogy lassan megerednek a könnyei és végig futnak az arcán. És Terka mindezt nem látja, nem érezi. Talán nem is tudja, hogy a férje mellette van. Ritkán ejt ki egy-egy szót és azt is úgy mondja, mintha álomvilágban járna. Suttogón beszél néha, de nem érti senki, hogy mit. Máskor rémesen tekint körül, szemei vadul forognak és rémes, értelemnélküli hangokat hallat. És amikor ez az állapot bekövetkezik, akkor Oszkár kétségbeesetten, tehetetlenül nézi a szegény asszonyt. Tudja, hogy ezután mindig a borzalmas roham keríti hatalmába a beteget. Roham, amely megrázza a gyönyörű testet, amely kiforgatja formájából a bájos vonásokat, megvacogtatja a hófehér fogakat és órakon át rángatja, gyötri, kinozza a szegény asszonyt.

□ Halomszámra hever a gyógyszer a szekrényben és Oszkár, mint az őrült, sorra próbálja valamennyit. És ha végül csendesedik a beteg, ha megnyugvó sóhajtás hagyja el ajkait, akkor az ifjú férj boldogan szorítja azt az orvosságot, amelyet legutoljára adott és külön teszi a többitől, mert azt hiszi, hogy azzal visszaadhatja betegének az egészségét.

□ Az öreg Ágfalvyt is megviselte ez a nehány hét. Nagyon megszerette a fiatal asszonyt, aki tulajdonképen még csak névleg asszony. Nem tudta megérteni, hogy ilyen gyámoltalanok, tehetetlenek legyenek az orvosok. Sorra hivatta a legnevesebb professzorokat és valamennyi tudákosan csóválta a fejét, elhadart egy csomó latin szót, amit a fene se ért, gyalázatos firkálással rákapar egy szelet papirra olvashatatlan ákombákomokat és aztán a honoráriumot zsebrevágva tovaballag.

□ Ez nem tetszett az öregnek.

□ Ő azt szerette volna, ha a professzorok leülnek vele órákon át diskurálni és elmondanak neki jó előre mindent, amit a beteg állapotában észlelni fognak. Szerette volna tudni, hogy meddig tart ez a lethargikus állapot, mi fogja azt követni és hogy amikor,

hány hét, hány nap mulva lesz Terka újból egészen egészséges.

□ Aztán meg Oszkár is rettenetesen elváltozott. De nem is csoda. Gyerekember, imádja a feleségét, hónapokig küszköd, amig meg tudja szerezni és amikor már a magáénak mondhatná, amikor már csak nehány óra választja el a tökéletes boldogságtól, akkor a nagy Végzet belemarkol a húrokba és a szerelem édes akkordjai helyett kinosan nyöszörgő élethangokat szorít az összefacsart szivekből.

□ Az öreg már napok óta töprengett. Idegesen járkált föl-alá. Sehogyse volt inyére a dolog. Megszokta az életben, hogy önmaga intézze a dolgait és most, amikor olyan nagy baj nehezedett a házra, tétlenül lézengett és halvány sejtelme se volt, hogy mit kellene tennie. Sürün ontotta a csibukfüstöt, meg-megállt a parkranyiló ablak előtt, majd erőteljes mozdulattal ujból idegesen járkálni kezdett és hüvelyküjjával megbökdöste a parázsló dohányt. Valamit akart az öreg, de jóformán maga se tudta, hogy mit. Csöngetett a hajdunak.

□ Miska bácsi gyászosan lelógó bajusszal húzódott szőrcsizmáival a szobába.

□ Az öreg megsajnálta a hűséges szolgát.

□ „Rossz világot élünk Miska. No ne búsulj öreg, lesz még az jobban is."

□ „Bár mán látnám tekintetes uram."

□ „Majd meglátod Miska. De most ide hallgass! Dobd le azt a mamuszt, vedd föl a csizmádat, fogjatok be a kis kocsiba és hozzátok el a doktort. De ne a fiatalokhoz, hanem ide az én szobámba. Én akarok vele beszélni."

□ „Biz a jó lesz, tekintetes uram. Mingyár többet fog az is tudni, ha tekintetes uram szigoruan előveszi."

□ Erre már az öreg is elmosolyodott. Miska pedig iparkodott kifelé az ajtón, hogy minél előbb a lábán érezze az ő zsinoros, fényes csizmáját, amit eddig jobbára csak esténkint mutatott meg a lábának.

□ Mielőtt azonban Miska kilépett volna, az öreg halkan utánaszólott: „Ha kifelé mégysz, Miska, mondd meg a fiatal urnak, hogy jöjjön a szobámba."

□ Alig mult el néhány perc, Oszkár benyitott atyja szobájába. Olyan vastagon állott a pipafüst benne, hogy időbe tellett, amig az apját megtalálta. Kinyitotta az ablakot és a tiszta üditő levegő mohó sebességgel kergette ki a szürke füstöt.

□ Leültek az ablak mellett és Oszkár várta, hogy mit akar vele az édes apja.

□ Az öreg pedig köhintett nehányat s aztán egyszerre Oszkárhoz fordult. Megvakarta a homlokát és lopva letörülte a tolakodó könnyeket. Aztán szaggatottan fogott a beszédbe.

□ „Elküldtem a doktorért. Beszélni szeretnék vele. Szegény Terkával tennünk kell valamit. Én azt tartom, hogy itt az orvosok tudása vajmi keveset használ. Próbáljunk mi magunk valamit."

□ „Próbáljunk? mit próbáljunk, édes apám? Gyöngék, erőtlenek, tudatlanok vagyunk a betegséggel szemben. Én magam is attól félek, hogy valami hiba esik a fejemben. Nem tudok már gondolkozni, gyülölök minden hangos szót. Irtózom az emberektől, a levegőtől, mindentől . . . megőrülök."

□ „Csak nyugalom fiam, csak nyugalom. Én azt hiszem segitek a bajon. Mi nem tudunk beteget ápolni, gondozni, másra bizzuk azt, aki jobban érti, aki jobban tud alkalmazkodni a beteghez."

□ „Hisz itt az ápolónő."

□ „Igaz itt van, de én mégis egészen mást gondolok. Beszélünk a doktorral is a dologról és reménylem, hogy ő is helyeselni fogja szándékomat."

□ Oszkár megijedt. Rémült tekintettel nézett az apjára: „Csak nem akarná elvinni innen? Csak nem képzeli édes apám, hogy elengedem?"

□ „Nem fiam. Nem visszük el, hanem idehozzuk Jolánt, az unokanővéredet. Az — szegény — mióta az ura otthagyta ugyis egyedül van. Aztán — tudod — az nem olyan kétségbeesett, nem olyan megijedt, mint amilyenek mi vagyunk. Az tudna bánni vele. Kivinné gyakrabban a levegőre. Az kell az ilyen betegnek. Levegő. Sok levegő. Aztán meg mozgás a szabadban. Én tudom, biztosan tudom, hogy a levegő meggyógyítaná."

□ Többet nem is beszéltek. Mindketten gondolatokba merülten ültek sokáig. Ők maguk se tudták meddig és csak akkor riadtak föl, amikor a háziorvos csendesen a szobába lépett.

□ Jól megtárgyaltak mindent és a doktor elismerte, hogy az öreg úrnak igaza van. Olyan vigasztalóan beszéltek a levegő gyógyító hatásáról, hogy elmenőben az orvos örömmel konstatálta azt a változást, amely Oszkár kedélyében végbement.

□ Együtt lépkedett a két férfi a park ropogós utján a kocsi felé és Oszkár, mielőtt az orvos föllépett volna a kocsi hágcsóján, megragadta annak mindakét kezét, melegen mondott köszönetet és olyan kérőn, olyan határozottan kérdezte a doktortól, hogy mi baja van Terkának, hogy az nem térhetett ki a válaszadás alól és Oszkár szemébe nézve visszaszorította annak a kezeit és csak annyit mondott: „idegasszony."

□ A két telivér gyorsan röpítette a kis homokfutót az országúton és a kocsi zörgése, a lovak patájának csattogása, a szél zúgása folyton csak egy szót morzsolt Oszkárnak a fülébe: „idegasszony, idegasszony."

ÁMON VILMOS.